

Jeden z třicetidvou znaků Buddhova těla je jeho hluboký hlas, zvučný jako lastura, který se zcela rozléhá deseti směry prostoru. Tři linie na jeho hrdle zatočené do tvaru lastury ikonograficky představují tento znak.

Jako jeden z osmi šťastných symbolů je bílá lastura zobrazována vertikálně, často s hedvábnou mašlí navléknutou skrz její spodní konec. Její pravá spirála je znázorněna se zatočením a s otvorem jejího hrdla, které směřuje k pravé straně. Lastura se také může objevit v podobě horizontálně postavené nádoby na aromatické kapaliny nebo voňavky. Jako atribut držený v ruce, symbolizující prohlášení Buddhovy dharmy jako aspektu řeči, je lastura obvykle držena v levé „moudré“ ruce božstva.

Nekonečný či nádherný uzel

(Skt. šrivatsa, granthi; Tib. dpal be 'u)

Sanskrtský termín šrivatsa znamená „choť Šri“. Šri poukazuje na bohyni Lakšmí; manželku Višnu, a šrivatsa je šťastným znakem kadeře vlasů, která zdobí prsa Višnu. Insignie bohyně Lakšmí na prsou Višnu představuje oddanost manželce chovanou v srdci a od té doby, co je Lakšmí bohyní bohatství a dobrého jmění, tvoří šrivatsa šťastný přírodní symbol. Šrivatsa má buď tvar trojúhelníkového víru, nebo kosočtvercového diamantu se smyčkami ve čtyřech hlavních rozích. Kršna, osmé vtělení Višnu, nese také šrivatsu v prostředku své hrudi.

Další pojmenování dávané této kadeři vlasů je nandjavarta, což znamená pramen štěstí, a tento pramen má tvar svastiky nebo řeckého hákového kříže (řec. Gammadion). Indické a čínské reprezentace Buddha často ukazují nandjavartu nebo svastiku na prsou jako symbol jeho osvícené mysli. Jiné možné odvození jak nekonečného uzlu tak i svastiky vychází ze značení ve tvaru S na kápí kobry. Toto značení se po otočení vyrovná nagajantře, kde dva nebo více hadů formují design nekonečného uzlu nebo jantry. Nekonečný uzel neboli granthi se také objevuje na hlinitých pečetích rané civilizace údolí řeky Indus (cca 2500 př. Kr.). V konečném vývoji tohoto geometrického buddhistického symbolu byl věčný uzel neboli „šťastný diagram“, který je popsán „točící se jako svastika“, ztotožněn se šrivatsou - svastikou, od té doby jsou tyto paralelní symboly běžné ve většině raných indických tradicích astamangaly. Věčný, nekonečný nebo mystický uzel je běžný pro mnoho starodávných tradic a byl inovován obzvláště v islámském a keltském designu. V Číně je to symbol dlouhověkosti, kontinuity, lásky a harmonie. Jako symbol Buddhovy mysli představuje věčný uzel Buddhovu

nekonečnou moudrost a soucit. Jako symbol Buddhova učení představuje kontinuitu „dvanácti článků závislého vznikání“, které leží za realitou kruhové existence.

Vítězná korouhev

(Skt. dhvaja; Tib. rgyal-mtshan)

Dhvaja, znamenající korouhev, vlajku, znak, byla původně standartou starodávného indického válečnictví. Tato standarta zdobila zadní voj velkého válečnickova vozu, a byla namontována za velkým stanem (Skt. atapatra), nebo za královským stanem (Skt. chatra). Každá standarta nesla specifický znak jejího hrdiny nebo krále. Vůz Kršny byl zdoben garudou - vrchní korouhví. Ardžūnův nesl znak opice, Bhíšmův nesl emblém palmového stromu. V první řadě byla ale dhvaja znakem Šivy, velkého boha smrti a zániku, jehož korouhev byla nahoře opatřena trojzubcem. Tento trojzubec symbolizoval vítězství boha Šivy nad třemi světy, nebo „třemi městy“, které byly umístěny nad, na a pod zemí.

V indickém válečnictví na sebe braly korouhve hrůzné formy, které byly zobrazeny tak, aby vstípily hrůzu do nepřítele. Hlava naražena na kůl nebo stáhnutá kůže nepřítele či oběti byla jedním takovým příšerným emblémem. Běžně se používaly hlavy a kůže divokých zvířat, obzvláště tygra, krokodýla, vlka a býka. Velké podobizny byly také tvořeny dalšími obávanými tvory jako je škorpión, had, sup, havran a garuda.

Korouhev s krokodýlí hlavou neboli makardhvajou byla původně emblémem Kámy, védského boha lásky a touhy. Jako „pokušitel“ (Skt. mara), nebo „podvodník“ (Skt. maya), byl Káma protějškem Máry, „toho zlého“, který se pokoušel Buddhovi zabránit v dosažení osvícení. V raném buddhismu byla představa Máry jako démonického pokušitele v duchovním pokroku reprezentována skupinou čtyř márů neboli „d'ábelských vlivů“. Tato představa čtyř márů byla původně založena na čtyřech děleních Márovy armády: pěchota, jízda, sloni a vozy. První z těchto čtyř márů je démon pěti celků osobnosti (Skhanda-mara). Druhý je démon citových poskvrnění (Klesha-mara). Třetí je démon smrti (Mrityu-mara). Čtvrtý je syn boha Máry (Devaputra-mara), neboli démon touhy a pokušení. Tento čtvrtý mára, Devaputra-mára, který je ztotožněn s Kámou, je „král bohů říše nejvyšší touhy“. Říká se, že Buddha porazil smyslné pokušení Kámy za soumraku před svým osvícením a to meditací o „čtyřech neměřitelných věcech“ - soucitu, lásce, souladné radosti a duševní vyrovnanosti. Za svítání překonal jak máry celků, tak máry poskvrnění. To se stalo ale pouhé tři měsíce před koncem

jeho dlouhého života, kterým konečně překonal máru smrti, skrze sílu nebojácného rozhodnutí vstoupit do konečné nirvany (parinirvany).

První buddhisté si osvojili Kámův emblém krokodýlí hlavy makaradhvaju jako symbol Buddhova vítězství nad čtyřmi máry a čtyři tyto korouhve byly vztyčeny do čtyř světových stran okolí osvěcené stupy Tathágyaty neboli Buddha. Podobně bohové zvolili umístění korouhve vítězství na vrcholu Mt. Meru, k počtě Buddha jako „Dobyvatele“ (Skt. jina; Tib. Rgyal-ba), který přemohl armády Máry. Tato „vítězná korouhev deseti směrů“ je zobrazena jako korouhev, která se skládá z tyče vykládané drahokamy, z půlměsíce a slunce ve tvaru květiny a na které visí trojbanderol ze tří barevných hedvábných látek, které jsou zdobeny „třemi vítěznými stvořeními harmonie“.

V tibetské tradici je seznam jedenácti různých forem vítězné korouhve určen pro to, aby představoval jedenáct specifických metod překonání poskvrnění. Mnoho variací designu korouhve může být vidět na střeších klášterů a chrámů, kde jsou běžně umístěny čtyři korouhve na střešních rozích, aby symbolizovaly Buddhovo vítězství nad čtyřmi máry. V nejvíce tradiční formě je vítězná korouhev tvořena válcovitým praporem přimontovaném na dlouhé nápravě- tyči. Vrchol korouhve má podobu malého bílého stánku, který převyšuje přání plnící drahokam. Tento kopulovitý stánek je orámován ozdobnou zlatou hřebenovitou tyčí s konci opatřenými makarou, z kterých visí vlnící se žlutá nebo bílá hedvábná stuha. Válcovité tělo korouhve je překryto přečnívajícími svislými vrstvami mnohabarevných záclonek a visícími klenoty. Vlnící se hedvábná zástěra splývající se stuhou zdobí jeho základnu. Vrchní část válce je často zdobena frýzem z kůže tygra, symbolizující Buddhovo vítězství nad všemi hněvy a útoky. Vítězná korouhev jako znak držený v ruce je atributem mnoha božstev, obzvláště těch, které jsou asociovány s bohatstvím a silou, tak jako Vaišravana, Velký Dozorce a Král severu.

Kolo

(Skt. čakra; Tib. 'khor-lo)

Kolo je raně indický sluneční symbol svrchovanosti, ochrany a vzniku. Jako sluneční symbol se poprvé objevil na hliněných pečetích, které pravděpodobně pochází z Harappské kultury údolí řeky Indus (circa 2500 př.n.l.). Kolo neboli čakra je hlavním atributem védského boha zachování, Višnu, jehož ohnivá šestipaprščitá Sudarshana- čakra neboli disk reprezentuje kolo fenomenálního vesmíru. Kolo představuje pohyb, nepřetržitost a změnu, navždy otáčející

se sféry nebes. Jako zbraň měla bezokrajová čakra šest, osm, deset, dvanáct nebo osmnáct ostře zašpičatěných čepelí a může se vrhat jako disk nebo se může houpat na provaze.

Dřevěná kola starodávného indického vozu podobně nesla stejný počet paprsků.

Buddhismus přijal kolo jako hlavní emblém čakravartina neboli “vesmírného monarchy”, který točí kolem a identifikuje toto kolo jako dharmáčakra neboli “kolo dharmy” Buddhových učení. Tibetský termín pro dharmáčakru (Tib. chos-kyi'khor-l) doslovně znamená kolo proměny či duchovní změny. Rychlý pohyb kola představuje rychlou duchovní proměnu odhalenou v Buddhově učení. Přirovnání kola k rotující zbrani čakravartina představuje proříznutí všech překážek a iluzí. Buddhova první rozmluva v Háji v Sárnáthu, kde poprvé učil vznešené pravdy a Osmidílnou Vznešenou Stezku, je známa jako jeho první otočení kola dharmy. Jeho následující velké rozmluvy v Rádžagaze a Šrāvastí jsou známy jako jeho druhé a třetí otočení kola dharmy.

Tři části kola – náboj, paprsky a obruba- symbolizují tři aspekty Buddhova učení- etika, moudrost a soustředění. Prostřední náboj představuje etickou disciplínu, která soustřeďuje a stabilizuje mysl. Tvar paprsků představuje moudrost nebo rozlišující vědomí, které protíná nevědomost. Obruba představuje meditativní soustředění, ve kterém spočívá pohyb kola a zároveň jej usnadňuje. Kolo s tisíci paprsky, které vyzařují jako sluneční, představuje tisíc skutků a učení Buddha. Kolo s osmi paprsky symbolizuje Buddhovu Osmidílnou Vznešenou Stezku a zaslání těchto učení do osmi směrů.

Šťastné kolo je popsáno jako kolo vytvořené z čistého zlata získaného z Džambudské řeky našeho „světového kontinentu“, Džambudvípa. Je tradičně zobrazeno s osmi paprsky jako vajry, a prostřední náboj se třemi nebo čtyřmi rotujícími „víry radosti“ (Tib. dga' khyil), které jsou vně spirálovité jako čínský yin-yang symbol. Když jsou tři víry v prostředním náboji, představují Tři Klenoty Buddha, dharmu, a sanghu, a vítězství nad třemi jedy- nevědomostí, touhou a hněvem. Když jsou zobrazeny čtyři víry, jsou obvykle zbarveny tak, aby odpovídaly čtyřem směrům a elementům a symbolizují Buddhovo učení o Čtyřech Vznešených Pravdách. Obruba kola může být zobrazena jako jednoduchý kulatý kruh, často s malými kulatými okrasami rozprostírajícími se do osmi směrů. Popřípadě může být zobrazeno s dekorativním pozadím hruškového tvaru, které je tvořeno z vinoucích se zlatých okras, které jsou vykládané klenoty. Za obrubou kola je často pověšena hedvábná stuha a spodní část kola obvykle spočívá na malé lotusové základně.